

In the evening the grey
 On the Copernicus tower
 full of women in furs
 On the balcony of the palace
 where a chess game is being played
 Schubert's Erlkönig

Hanneke Eggels

Nieuwsbrief Hanneke Eggels – zomer 2018

Vertalen in woord en beeld

- Tussen zien en zeggen A la Vincent van Gogh: Japanse Vrouw met parasol en brief uit 1866 Utagawa Kunisada II.
<https://www.vangoghmuseum.nl/static/img/280x180.gi>. Foto: Anne-Rose de Klerk

Mijn reactie op de recente publicatie van de langverwachte internationaliseringsbrief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Ingrid van Engelshoven stond een jaar geleden in

mijn blog <https://www.ivn.nu/nieuws/nice-1399> van de Internationale Vereniging voor Neerlandistiek.

13 juni 2017 - COLUMN

Vormt het Engels een bedreiging voor het Nederlands? Gek, maar dat vroeg ik mij helemaal niet af toen ik besloot in het Engels en het Nederlands te dichten. Beschouwen we taal als middel tot communicatie, als instrument van wat je wilt meedelen aan je toehoorder, lezer, kijker en *niet* zozeer als instrument om je van juist van hem/haar te onderscheiden, als segregatie, dan wil je graag in dialoog met je lezer dat je gedichten *zelfs In alle talen* vertaald worden.

20^e colloquium Nederlands in beweging van Internationale vereniging voor Neerlandistiek in Leuven

Ik breng als lid en als auteursuitgeverij **Cour de Culture** mijn vertaalde werk onder de aandacht in het programmaboek en de informatiemarkt van het driejaarlijkse (20^e) colloquium van de Internationale Vereniging voor

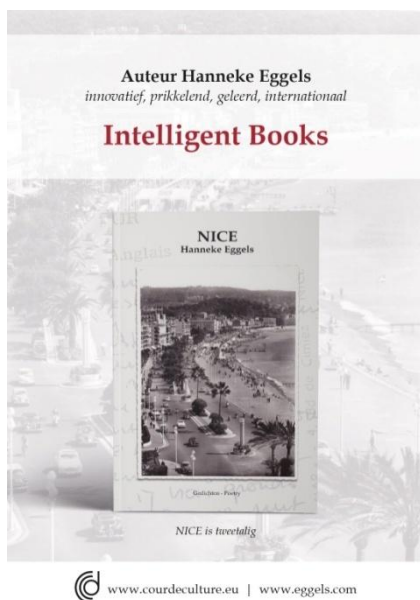

Neerlandistiek aan de universiteit van Leuven.

“Want je ben een dichter die internationaal resoneert en jij of je uitgever worden doorgeïnteresseerde vertalers spontaan benaderd: ‘Mag ik je gedichten vertalen, je hebt een

Russische ziel...’, ‘Your poetry reminded me the fresh air and the magic of the islands, that delightful combination of Dutch and Caribbean roots’, ‘In jouw poëzie tref ik de problematiek van de Iranese vluchteling’. Maar je spreekt geen russisch, spaans noch perzisch. Een vertaler vertrouwen op zijn goede bedoelingen is naïef, dus moet er geselecteerd. Wie doet dat voor je? Vertalersprijzen scheiden enigszins het kaf van het koren, internationale literaire uitgevers van bestsellende romanciers laten de contacten met buitenlandse vertalers over aan de redacteur, maar een dichter, meestal bij een uitgever met een klein budget, doet dat meestal zelf.

Zo voer je werkbesprekingen waaruit ook blijkt of de vertaler in spé allereerst een zekere gevoel voor je poëzie heeft. ‘Een zekere gevoeligheid’ is een moeilijk meetbaar criterium. Het is een mengeling van enerzijds het inzicht in de ambiguïteit van taal en het besef dat de waarde van een gedicht juist daarin gelegen is (inhoud) en anderzijds de bereidheid om nauwkeurig te lezen wat er staat. Ook heb je het geduld nodig om op een komma te staren, omdat je het gedicht beter begrijpt (vorm). Een eind kom je ook met de zekerheid dat je als vertaler een poging kunt wagen tot een veelomvattende interpretatie in de vreemde taal als de metaforen in de oorspronkelijke taal daarom vragen, gecombineerd met een gezond wantrouwen tegen de ‘sluitende interpretatie’.

Bovendien moet de goede poëzievertaler bereid zijn om naar zijn auteur te ‘*luisteren*’ en niet haar gedichten gaan ‘verbeteren’. Poëzie wordt *ontcijferd* uit de moedertaal en in een nieuwe

taal *tot totaal*som berekend. Een goede vertaling is als een doorlopende weerlegging van het kleinzielge gevit waarmee de lezer, dat verscheurende dier, zijn lectuur begint. Poëzie heeft immers niet een min of meer duidelijke inhoud, maar is een gewichtloze constructie van letter, klank, aroma, smaak, muziek, cultuur, lucht, licht, pijn. *De vanzelfsprekendheid van het nieuwe product is paradoxalerwijze na de sisyphusarbeid van het vertalen liefde op het eerste gezicht.* “

Dit is een beknopte weergave van mijn column in: Filter, Tijdschrift voor vertalen. Jrg. 15, nr. 2, 2008, p. 67

Mijn gedichten zijn zo in negen talen vertaald en uit elke taal is een gedicht opgenomen in de internationale gedichtenbundel *Libertinage*, Cour de Culture 2011

Vreemde talen

Hier zeg ik wat over de vertalingen in het Russisch en Perzisch, Servisch en Spaans, vreemde talen die ik **niet** beheers.

- **Russisch** - *MIR* (vrede, wereld, gemeenschap) – ofwel toen Rusland en Nederland nog vriendjes waren in 2003.

Over mijn poezie in het Rusland van vijftien jaar geleden zie het filmpje met de officiële toespraak van de minister van OCW

<http://www.eggels.com/media/mir-vdhoeven.wmv>

MIR is tijdens *Days of Dutch Culture* in 2003 als relatiegeschenk meegenomen voor haar collega's in Rusland. De bundel is opgedragen aan maestro *Mstislav Rostropovitsj* die ik persoonlijk goed kende. Mijn Russische vertaalster *Irina Nazarova* schreef toen in haar voorwoord 'De wereld van Hanneke Eggels':

"...De gedichten van Hanneke Eggels vallen op tegen de achtergrond van de moderne Nederlandse poezie die in het algemeen geen aanspraak maakt op de erepalm wat betreft de maatstaf van wederzijds begrip voor de moderne realiteit en ook wat betreft de actualiteit van de thematische prioriteiten"

Zij was echt geen Russische trol of troel!

* **Een vrije huid, gedichten over mensenrechten** werd door studenten **Neerlandistiek** aan de universiteit van Cordoba, *Argentina* in het **Spaans** vertaald o.l.v. *Nicolas Cortegoso Visio* (2^e re.) en in het **Servisch** aan universiteit van *Belgrado* o.l.v. *Bojana Budimir*.

Zie ook de website van Dutch Culture: <https://dutchculture.nl/nl/location/hanneke-eggels>

- **Charta Expositie gedichten over mensenrechten** in het Euregio huis *Mönchengladbach*, *Rathaus Brüggen* (Duitsland) en *Museum Van Bommel van Dam*, *Venlo* expositie in het Nederlands en Duits. Vertaald door Janet Blanken.

- Sluier van Europa in het Perzisch

Zeven gedichten staan op www.ketabeshear.com – *Book of Poetry*, de Amerikaanse site van gevluchte Perzen na de val van de Sjah. Koushyar Parsi vertaalde ze.

Figuur 1 stadhuis Maastricht Sluier van Europa

- De toenmalige burgemeester Gerd Leers ontving in 2004 de Perzische vertaling van het gedicht 'Sluier van Europa'.

Perzische vertaling van mijn titelgedicht 'Sluier van Europa' (Sluier van Europa, Cour de Culture 2002).

چهره پوش اروپا

به احتضار
در بی شمار جزیره های
حقانیت،

تو کرت نشدی
بهشت دروغین
هرکسی برای خود!
اکنون لاشه ی – هزارتکه ی اروپا-
افتاده است
به تماشا.

آه زئوس، بیندیش
به آغوش گشاده ی
تمدن-
در زنی که
ورزایی
باردارش کرد.

چهره پوشش اش،
کودک اش را به من وابنه.

برگردان: کوشیار پارسی

Zelf vertaler worden

Ik heb ook wel vertaald. Recent nog mijn gedichten voor het Vredespaleis in het Engels. Allereerst een proeve tijdens mijn doctoraal Renaissance van bekwaamheid in een oude tekst. In nieuw Nederlands. Wat de vertaling van oude Nederlandse teksten betreft :

Dat is een aloude, leuke doch heikele kwestie

Professor *Marita Mathijssen* hield onlangs een pleidooi om oudere teksten in hedendaags Nederlands te vertalen.. Daarom uit mijn literair archief mijn hertaling naar hedendaags Nederlands van de oude Nederlandse vertaling van **Lof der Zotheid** door *Erasmus* - vijfendertig jaar geleden alweer.

De vrouw van Erasmus

Vertaling en annotatie fragment uit: Erasmus 'Lof der Zotheid'
doctoraalscriptie bijvak Renaissance Universiteit Leiden 1983

Dat Costelijck ende costelijck Boecxken,
Moriae Encomion: Dat is, een Lof der Sotheyt,
Van Erasmo Roterodamo Speelwijs beschreven: tot het verstant seer
nuttelick, ende te lesen lieffelijck. Gedruet tot Embden by Willem
Geillyaert. Anno M.D.LX.

Fragment over de vrouw

28. verso

Maer dewijle den manne als die tot
regeren gheboren is, meer van der on-
ce des vernufts moeste ghegeven worden

Der Sotheyt

28. recta

den, so heeft de natuere om hem oock na
haer vermoghen te hulpe te comen, my
hierin, ghelijck in alle andere dinghen,
raet ghevraecht; ende ick hebbe terstont
sulcken raet gegeven, als my betaemde,
te weten, dat sy hem soude een wijf toe-
voegen (te weten, een dier dat wel dwaes
is, ende ongeschicht, maer is ooc lachelick
ende lieflick) het welcke met ghewoonlic-
ke bywooninghe soude met hare sotheyt
de droefheyt des manlicken verstants
versauchen ende versoeten.

Mijn vertaling:

Maar omdat de man die geboren is
om leiding te geven, meer dan een onsje
verstand geschonken moest worden,
heeft de natuur - om hem ook naar vermogen
behulpzaam te kunnen zijn - mij in dezen,
zoals in alle andere zaken
om raad gevraagd en ik heb onmiddellijk
een passend advies gegeven
namelijk om hem een vrouw toe te voegen
(te weten, een dier dat wel dwaas is en
losbandig, maar ook om komisch
en beminnelijk), die zoals het hoort met
hem zou samenwonen en met haar zothed
de somberheid van het mannelijk verstand
van een sausje zou voorzien en verzachten.

Annotatie van het fragment over de vrouw

r.1 *dewijle* (St. 47) omdat

r.2 *regeren* (MNW) leiden (WNT) in moreel en geestelijk opzicht leiden; ook opvoeden.

Once (WNT) van fr. Once. Een twaalfde gedeelte van het vroeger gebruikelijke medicinale pond.

r. 3 *vernunft* (St. 234) verstand

r. 7 *terstont* (MNHB 603) onmiddellijk

r. 9/10 *toevoegen* (MNHB 612) toevoegen bij; aanpassen

r. 11 *ongeschied* (WNT) ongeordend, ongeredderd; van personen slordig, 'ongehavend', ongeregeld in het redelijke; ongebonden, onkuisch. *Lachelick* (WNT) 1) bespottelijk, belachelijk 2) spottend, ongewoon 3) lachwekkend. (MNW) *lachelick* is hier opgenomen onder lemma *lachen* en betekent dan zoiets als al lachend (en riant, par risée)

r. 12 *ghewoonlicke* (WNT) 1) overeenkomende met gewoonte of gebruik;

2) overeenkomende met de vastgestelde orde 3) alledaagsch, zó als pleegt voor te komen.

Bywooninge (MNW) 1) het verblijf houden bij iemand, of ook wel op een bepaalde plaats 2) het wonen bij iemand, te zijner huize of in zijne onmiddellijke nabijheid 3) Het samenwonen van man en vrouw in een huwelijken staat.

Vooraankondiging:

Mijn lieve vriendin Dr. Petty Bange publiceert in september bij de Walburgpers Zutphen haar

Erasmus • Zijn wereld en zijn werk, door Petty Bange

€ 29,95

Erasmus staat in wetenschappelijke kringen nog steeds volop in de belangstelling. Vrijwel jaarlijks verschijnen er nieuwe studies over hemzelf en zijn werk. Vooral in herdenkingsjaren zien dikwijls meerdere monografieën of bundels het licht. Het betreft zowel wetenschappelijke studies, die bepaalde (deel)aspecten van *Erasmus'* leven en werk onder de loep nemen, als ook populair-wetenschappelijke publicaties die wat algemenere kennis over hem voor een wat groter publiek toegankelijk maken.

Dit boek behoort tot die laatste categorie. Het is een waardevolle aanvulling op alle studies die tot nu toe over de

grote humanist zijn verschenen, omdat de auteur – die diverse publicaties over *Erasmus* op haar naam heeft staan – *Erasmus* in zijn eigen wereld en zijn eigen tijd plaatst, tussen zijn vrienden en zijn collega-humanisten in. Uiteraard is de focus op de grote humanist zelf gericht, maar de context waarin hij leefde en werkte krijgt veel aandacht. Op deze manier wordt *Erasmus* als kind van zijn tijd gepresenteerd en wordt zijn werk beschouwd tegen de achtergrond van zijn ontstaansgeschiedenis. Hij komt ons zodoende dichterbij, omdat we hem in zijn eigen wereld ontmoeten. <https://www.walburgpers.nl/winkel/geschiedenis/erasmus/>

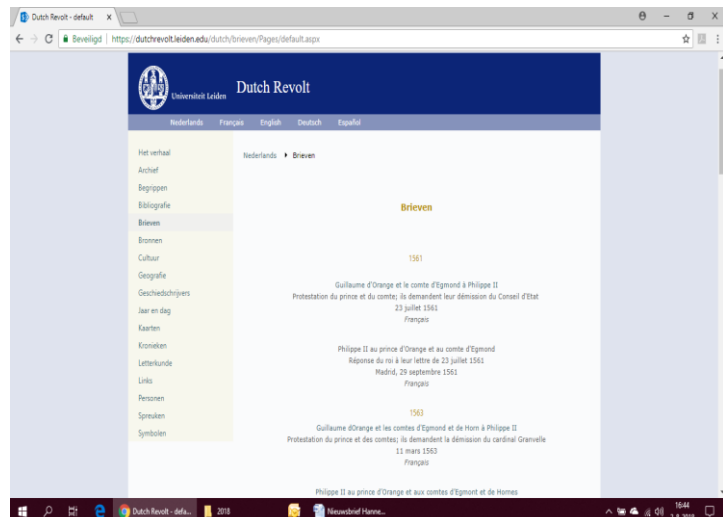
Nieuws

op de website over de Tachtigjarige Oorlog - **Dutch Revolt** - van de Universiteit Leiden staat recent een integrale publicatie van de missive van kapitein Johan Eggels aan de prins van Oranje teruggevonden in het Nationaal Archief en door mij, een nazaat, na 400 jaar bezorgd, geannoteerd en vertaald en zo weer tot leven gewekt.

Over het buskruit ende lonten van mijn voorvader, **kapitein Johan Eggels** op den naestleden september 1619 aan de prins van Oranje: *de doorluchtige hoochgeboren vorst, genadighe heere..*

Scrol naar beneden naar 1619 op <https://dutchrevolt.leiden.edu/dutch/brieven/Pages/16190929.aspx>

Een zomer als geen andere wenst - pffff

A close-up photograph of a handwritten signature in blue ink on a light-colored surface. The signature is written in a cursive script and appears to read 'Jan van Egmont'. There is a horizontal line drawn under the name.

